

Απόφαση 209 / 2018 (Α1, ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ)

Αριθμός 209/2018

ΤΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΟΥ ΑΡΕΙΟΥ ΠΑΓΟΥ

Α1' Πολιτικό Τμήμα

ΣΥΓΚΡΟΤΗΘΗΚΕ από τους Δικαστές: Γεώργιο Λέκκα Αντιπρόεδρο του Αρείου Πάγου, Αθανάσιο Καγκάνη, Αλτάνα Κοκκοβού, Ιωάννη Μπαλιτσάρη και Χρήστο Τζανερρίκο, Αρεοπαγίτες.

ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕ δημόσια στο ακροατήριό του, στις 6 Νοεμβρίου 2017, με την παρουσία και του Γραμματέα Γεωργίου Φιστούρη, για να δικάσει την υπόθεση μεταξύ:

Του αναιρεσιόντος: Γ. Μ. του Δ., κατοίκου ..., ο οποίος εκπροσωπήθηκε από τον πληρεξούσιο δικηγόρο του Ξενοφώντα Νικολάου και κατέθεσε προτάσεις.

Του αναιρεσιβλήτου: Ι. Κ. του Δ., κατοίκου ..., ατομικά και ως νομίμου εκπροσώπου της ομόρρυθμης εταιρείας με την επωνυμία "... ΣΙΑ Ο.Ε.", που εδρεύει στην ... και εκπροσωπείται νόμιμα, ο οποίος δεν παραστάθηκε στο ακροατήριο.

Η ένδικη διαφορά άρχισε με την από 4/6/2008 αγωγή του ήδη αναιρεσιβλήτου, που κατατέθηκε στο Μονομελές Πρωτοδικείο Πατρών.

Εκδόθηκαν οι αποφάσεις: 416/2011 οριστική του ίδιου Δικαστηρίου και 56/2014 του Μονομελούς Εφετείου Πατρών.

Την αναίρεση της τελευταίας απόφασης ζητεί ο αναιρεσιών με την από 30/4/2015 αίτησή του.

Κατά τη συζήτηση της αίτησης αυτής, που εκφωνήθηκε από το πινάκιο, οι διάδικοι παραστάθηκαν, όπως σημειώνεται πιο πάνω.

Ο Εισηγητής Αρεοπαγίτης Χρήστος Τζανερρίκος ανέγνωσε την από 19/10/2017 έκθεσή του, με την οποία εισηγήθηκε την απόρριψη της αιτήσεως αναίρέσεως.

Ο πληρεξούσιος του αναιρεσιόντος ζήτησε την παραδοχή της αιτήσεως και την καταδίκη του αντίδικου μέρους στη δικαστική δαπάνη.

ΣΚΕΦΘΗΚΕ ΣΥΜΦΩΝΑ ΜΕ ΤΟ ΝΟΜΟ

I. Από την προσκομιζόμενη από τον αναιρεσείοντα υπ' αριθμ. .../13-03-2017 έκθεση επιδόσεως του δικαστικού επιμελητού του Πρωτοδικείου Πατρών Β. Γ. Β., προκύπτει ότι επικυρωμένο αντίγραφο της υπό κρίση αιτήσεως με την επ' αυτής πράξη προσδιορισμού δικασίμου και κλήση προς συζήτηση έχει επιδοθεί, με επιμέλεια του επισπεύδοντος τη συζήτηση αναιρεσείοντος, νομίμως και εμπροθέσμως στους αναιρεσίβλητους (άρθρο 568 παρ. 2, 3 και 4 Κ.Πολ.Δ.), για την παρούσα δικάσιμο. Επομένως, εφόσον οι αναιρεσίβλητοι δεν εμφανίσθηκαν και δεν εκπροσωπήθηκαν από πληρεξούσιο δικηγόρο, ούτε κατέθεσαν δήλωση, κατ' άρθρο 242 παρ. 2 ΚΠολΔ, κατά την νόμιμη εκ του πινακίου εκφώνηση της υποθέσεως, πρέπει να προχωρήσει η συζήτηση χωρίς την παρουσία τους (άρθρο 576 παρ. 2 Κ.Πολ.Δ).

II. Κατά την έννοια του λόγου αναίρεσης από τον αριθμ. 19 του άρθρου 559 ΚΠολΔ, η απόφαση δεν έχει νόμιμη βάση και υφίσταται έτσι εκ πλαγίου παράβαση κανόνα ουσιαστικού δικαίου, όταν από τις παραδοχές της, που περιλαμβάνονται στην ελάχιστονα πρόταση του νομικού συλλογισμού της και αποτελούν το αιτιολογικό της, δεν προκύπτουν καθόλου ή αναφέρονται ανεπαρκώς ή αντιφατικώς τα πραγματικά περιστατικά, στα οποία το δικαστήριο της ουσίας στηρίξε την κρίση του για ζήτημα με ουσιώδη επίδραση στην έκβαση της δίκης, με αποτέλεσμα έτσι να μην μπορεί να ελεγχθεί αν στη συγκεκριμένη περίπτωση συνέτρεχαν οι όροι του κανόνα ουσιαστικού δικαίου, που εφαρμόστηκε ή δεν συνέτρεχαν οι όροι εκείνου που δεν εφαρμόστηκε (Ολ ΑΠ 1/1999). Ειδικότερα, αντιφατικές αιτιολογίες έχει η απόφαση, όταν τα πραγματικά περιστατικά που στηρίζουν το αποδεικτικό πόρισμά της για κρίσιμο ζήτημα, δηλαδή για ζήτημα αναφορικά με ισχυρισμό των διαδίκων που τείνει στην θεμελίωση ή στην κατάλυση του επίδικου δικαιώματος, συγκρούονται μεταξύ τους και αλληλοαναιρούνται, αποδυναμώνοντας έτσι την κρίση της αποφάσεως για την υπαγωγή ή μη της ατομικής περιπτώσεως στο πραγματικό συγκεκριμένου κανόνα ουσιαστικού δικαίου, που συνιστά και το νομικό χαρακτηρισμό της ατομικής περιπτώσεως. Ανεπάρκεια αιτιολογίας υπάρχει όταν από την απόφαση δεν προκύπτουν σαφώς τα περιστατικά που είτε είναι κατά το νόμο αναγκαία για τη στοιχειοθέτηση, στη συγκεκριμένη περίπτωση, της διάταξης ουσιαστικού δικαίου που εφαρμόστηκε είτε αποκλείουν την εφαρμογή της, όχι δε και όταν υφίστανται ελλείψεις στην ανάλυση, στάθμιση και γενικώς στην εκτίμηση των αποδείξεων, εφόσον το πόρισμα από την εκτίμηση αυτή εκτίθεται με σαφήνεια και πληρότητα (Ολ ΑΠ 15/2006). Δηλαδή αναγκαίο να εκτίθεται σαφώς στην απόφαση είναι μόνο το τι αποδείχθηκε ή δεν αποδείχθηκε και όχι ο λόγος για τον οποίο αποδείχθηκε ή δεν αποδείχθηκε. Συνακόλουθα, τα επιχειρήματα του δικαστηρίου, που σχετίζονται με την εκτίμηση απλώς των αποδείξεων, δεν συνιστούν παραδοχές διαμορφωτικές του αποδεικτικού πορίσματος του και, επομένως, αιτιολογία της αποφάσεως ικανή να ελεγχθεί αναίρετικά με τον παραπάνω λόγο για ανεπάρκεια ή αντιφατικότητα, ούτε ιδρύεται ο λόγος αυτός αναίρεσεως από το άρθρ. 559 αριθ. 19 ΚΠολΔ, αν το δικαστήριο της ουσίας δεν ανέλυσε ιδιαιτέρως ή διεξοδικά τα επιχειρήματα των διαδίκων που δεν συνιστούν αυτοτελείς ισχυρισμούς τους (ΑΠ 1269/2017, ΑΠ 711/2011, ΑΠ 526/2006, ΑΠ 1289/2005). Εξάλλου, από την διάταξη του άρθρου 914 ΑΚ, που ορίζει, ότι όποιος ζημιώσει άλλον παράνομα και υπαίτια έχει υποχρέωση να τον αποζημιώσει, συνδυαζόμενη με εκείνες των άρθρων 297, 298 και 330 του ίδιου Κώδικα, προκύπτει, ότι προϋποθέσεις της υποχρέωσης προς αποζημίωση είναι 1. Ζημιογόνος συμπεριφορά (πράξη παράλειψη), 2. Παράνομος χαρακτήρας της πράξης ή

παράλειψης, 3. Υπαιτιότητα και 4. Πρόσφορος αιτιώδης σύνδεσμος, μεταξύ ζημιογόνου συμπεριφοράς (νομίμου λόγου ευθύνης) και αποτελέσματος (ζημίας). Το παράνομο της συμπεριφοράς συνδέεται με αντίθεση προς διάταξη που απαγορεύει τη συγκεκριμένη πράξη, είναι δε αδιάφορο σε ποιο τμήμα του δικαίου βρίσκεται η διάταξη που απαγορεύει την ένδικη συμπεριφορά. Από την ίδια διάταξη του άρθρου 914 ΑΚ., σε συνδυασμό προς εκείνες των άρθρων 147-149 ΑΚ. και 386 ΠΚ προκύπτει ότι, γενεσιουργό λόγο υποχρέωσης σε αποζημίωση αποτελεί και η απατηλή συμπεριφορά σε βάρος του ζημιωθέντος, η οποία υπάρχει όταν κάποιος από δόλο, προκαλεί, ενισχύει ή διατηρεί με κάθε μέσο ή τέχνασμα σε άλλον, τη σφαλερή αντίληψη πραγματικών γεγονότων, ένεκα της οποίας αυτός προβαίνει σε δήλωση βούλησης ή επιχείρηση πράξης από την οποία υφίσταται ζημία, εφόσον το χρησιμοποιηθέν απατηλό μέσο υπήρξε αποφασιστικό για την γενομένη δήλωση βούλησης ή την επιχειρηθείσα πράξη, ενώ δεν αποκλείεται η τυχόν χρησιμοποιηθείσα για την απάτη ψευδής παράσταση να αναφέρεται σε μελλοντικό γεγονός ή να συνδέεται με απόκρυψη κρίσιμων γεγονότων, την ύπαρξη των οποίων αγνοούσε ο ζημιωθείς και γνώριζε αυτός που τον εξαπάτησε (ΑΠ 895/2011). Κατά την έννοια της ως άνω διάταξης του άρθρου 386 ΠΚ, ερμηνευομένης ενόψει και του άρθρου 27 του Ποινικού Κώδικα, δόλος συντρέχει όχι μόνον όταν ο δράστης επιδιώκει την πρόκληση της ζημίας αυτής, αλλά και όταν την γνωρίζει ως ενδεχόμενη και αποδέχεται την δυνατότητα πρόκλησης της ίδιας ζημίας είτε ως αναγκαία είτε ως ενδεχόμενη συνέπεια της παράνομης συμπεριφοράς του. Εξάλλου, απάτη κατά την έννοια του αρθρ. 147 ΑΚ αποτελεί κάθε συμπεριφορά από πρόθεση που τείνει να παράγει, ενισχύσει ή διατηρήσει πεπλανημένη αντίληψη ή εντύπωση με σκοπό να οδηγηθεί κάποιος σε δήλωση βούλησης, συνίσταται δε η απατηλή συμπεριφορά είτε σε παράσταση ανύπαρκτων γεγονότων ως υπαρκτών, κατά παράβαση του καθήκοντος αλήθειας, είτε στην απόκρυψη ή αποσιώπηση η ατελή ανακοίνωση υπαρκτών γεγονότων, των οποίων η αποκάλυψη σ' αυτόν που τα αγνοούσε επιβαλλόταν από το καθήκον διαφώτισής του με βάση την καλή πίστη ή την υπάρχουσα ιδιαίτερη σχέση μεταξύ αυτού και εκείνου προς τον οποίο απηύθυνε τη δήλωσή του (ΑΠ 1269/2017, ΑΠ 282/2010). Σε κάθε περίπτωση δεν ενδιαφέρει το είδος της πλάνης που δημιουργήθηκε από την απάτη, δηλαδή αν αυτή είναι ή δεν είναι συγγνωστή, ουσιώδης ή επουσιώδης, καθώς και αν αναφέρεται αποκλειστικά στα παραγωγικά αίτια της βούλησης, αρκεί η πλάνη να υφίσταται κατά τον χρόνο που δηλώνεται η βούληση (ΑΠ 1269/2017, ΑΠ 373/2008).

III. Στην ένδικη υπόθεση το Εφετείο, με την προσβαλλόμενη απόφασή του, παραδεκτώς, επισκοπούμενη κατ' άρθρο 561 παρ. 2 ΚΠολΔ, δέχτηκε τα ακόλουθα: "Ο πρώτος ενάγων είναι νόμιμος εκπρόσωπος της δεύτερης ενάγουσας ομόρρυθμης εταιρίας με την επωνυμία "... Ο.Ε.", που εδρεύει στην .... Η ανωτέρω εταιρία απέκτησε δυνάμει του με αριθμό .../16.12.2005 αγοραπωλητήριου συμβολαίου της συμβολαιογράφου Πατρών, Α. Κ., που μεταγράφηκε νόμιμα, το με αριθμό ΚΑΕΚ ... ακίνητο οικοπέδο εντός του ..., επί της οδού ..., με το επί αυτού διώροφο κτήριο, το οποίο με τη με αριθμό .../3325/24.01.1989 Υ.Α. του Υπουργείου Πολιτισμού, χαρακτηρίσθηκε ως έργο τέχνης, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 1469/1950 "περί προστασίας ειδικής κατηγορίας οικοδομημάτων και έργων τέχνης μεταγενεστέρων του 1830". Στην ανωτέρω Υπουργική Απόφαση γίνεται μνεία του εσωτερικού διακόσμου των οροφών του ένδικου κτηρίου με "αξιόλογες υδατογραφίες". Πρόθεση του ενάγοντος και των αδερφών του, λοιπών μελών της ανωτέρω ομόρρυθμης εταιρίας, ήταν να εκμεταλλευθούν, υπό το προρρηθέν εταιρικό σχήμα, το ανωτέρω ακίνητο

στεγάζοντας σε αυτό επιχείρηση εστιατορίου - καφετέριας - μπαρ. Δεδομένου μάλιστα ότι η κατάσταση του ακινήτου λόγω της επί ετών εγκατάλειψής του, δεν επέτρεπε την εκμετάλλευσή του, κρίθηκε αναγκαία η επισκευή του, η οποία όμως θα έπρεπε λόγω του χαρακτηρισμού του εν λόγω ακινήτου ως έργου τέχνης, κατά τα ανωτέρω, να διενεργηθεί ύστερα από την έκδοση άδειας και υπό την εποπτεία των αρμοδίων κρατικών φορέων, σύμφωνα με τους ορισμούς του ισχύοντος νόμου 3028/2002 "για την προστασία των Αρχαιοτήτων και εν γένει της πολιτιστικής κληρονομιάς". Για το σκοπό φυτό συντάχθηκε σχετική μελέτη συντήρησης και αποκατάστασης του εσωτερικού διακόσμου του ένδικου ακινήτου από τη μηχανικό Ε. Κ., που υποβλήθηκε στην Υπηρεσία Νεωτέρων Μνημείων και Τεχνικών Έργων Δυτικής Ελλάδος, η οποία και την ενέκρινε με τη με αριθμό πρωτ. .../29.03.2007 απόφασή της, παραθέτοντας μάλιστα και σχετικές παρατηρήσεις για την τέλεση των εργασιών. Αποδεικνύεται επίσης ότι, μετά την έκδοση της ανωτέρω άδειας, ο ενάγων, ενεργώντας ατομικά αλλά και με την ιδιότητα του εκπροσώπου της ανωτέρω ομόρρυθμης εταιρίας, κατόπιν υπόδειξης από τον κ. Τ. που είχε ήδη προσλάβει για την διακόσμηση των χώρων του κτηρίου, ήρθε σε επαφή με τον εναγόμενο - εφεσίβλητο γνωστό ζωγράφο της πόλης των Πατρών, προκειμένου ο τελευταίος να αναλάβει τη ζωγραφική αποκατάσταση των οροφωγραφιών. Στις 24-04-2007 μάλιστα υπογράφηκε και σχετικό συμφωνητικό σύμβασης έργου μεταξύ των διαδίκων, δυνάμει του οποίου ο ενάγων ανέθεσε, έναντι συνολικής αμοιβής 30.000,00 ευρώ, στον εναγόμενο τη "ζωγραφική αποκατάσταση - συμπλήρωση των οροφωγραφιών" του ένδικου ακινήτου. Στο ίδιο συμφωνητικό μεταξύ άλλων, έγινε μνεία ότι ο εναγόμενος θα ευθυνόταν μόνο για τη ζωγραφική αποκατάσταση των οροφωγραφιών και ότι η έγκαιρη τοποθέτηση κατάλληλης σκαλωσιάς για κάθε τμήμα της οροφής, η στερέωση των κονιαμάτων της οροφής, η συμπλήρωση των χαμένων κονιαμάτων και άλλα ζητήματα στατικότητας του κτηρίου δεν είναι ευθύνη του ζωγράφου. Ακολούθως, μετά την υπογραφή του προαναφερομένου συμφωνητικού και σε εκτέλεση αυτού, ο ενάγων, ενεργώντας και με την ιδιότητα του εκπροσώπου της ενάγουσας ομόρρυθμης εταιρίας, κατέβαλε στον εναγόμενο το ποσό των 15.000,00 ευρώ (βλ. το απλό αντίγραφο της από 07.05.2007 απόδειξης είσπραξης του εναγομένου), ενώ το υπόλοιπο ποσό της συμφωνηθείσας αμοιβής ύψους 15.000,00 ευρώ συμφωνήθηκε να καταβληθεί σταδιακά σε τρεις δόσεις των 5.000,00 ευρώ, στις 15.09.2007, στις 15.10.2007 και στις 15.11.2007. Το δε έργο συμφωνήθηκε, τέλος, να παραδοθεί από τον εργολάβο, εναγόμενο μέχρι την 15.09.2007. Μετά την κατάρτιση της ανωτέρω σύμβασης, στις 21.06.2007 εκδόθηκε και η με .../2007 άδεια οικοδομής για την αποκατάσταση, αλλαγή χρήσης και προσθήκη ορόφου του ένδικου διατηρητέου κτηρίου. Περαιτέρω, αποδεικνύεται ότι οι εργασίες επισκευής και αναστήλωσης του ένδικου ακινήτου καθυστέρησαν, με συνέπεια ομοίως την καθυστέρηση έναρξης του συμφωνημένου έργου από την πλευρά του εναγομένου, χωρίς όμως η καθυστέρηση αυτή να μεταβάλλει την επιθυμία των μερών, που στο διάστημα αυτό ήταν σε επικοινωνία, για τήρηση των συμφωνημένων, απλά μετέθετε τη χρονολογία εκτέλεσης και παράδοσης του έργου. Στις αρχές όμως του 2008 σε επικοινωνία που είχε ο ενάγων με τον εναγόμενο αξίωσε την επιστροφή του καταβληθέντος ποσού των 15.000 ευρώ, από τον τελευταίο, για το λόγο ότι οι συμφωνημένες εργασίες αποκατάστασης των οροφωγραφιών δεν μπορούσαν να εκτελεστούν από τον εναγόμενο, γιατί αυτός δεν ήταν εγγεγραμμένος στα μητρώα συντηρητών αρχαιοτήτων και έργων τέχνης, κατά τους ορισμούς του άρθρου 43 ν. 3028/2002 σε συνδυασμό με αυτή του άρθρου 9 ν. 2557/1007. Στην αξίωση αυτή του ενάγοντος, ο εναγόμενος απάντησε με την

από 27.03.2008 εξώδικη δήλωση, εμμένοντας στη σύμβαση, θεωρώντας ότι η προαναφερόμενη δηλωθείσα υπαναχώρηση, ως μη σύννομη, δεν επιφέρει την ανατροπή της σύμβασης, καθόσον το συμφωνηθέν έργο δεν εμπίπτει στη ρυθμιστική εμβέλεια του ανωτέρω άρθρου (βλ. την από 27.03.2008 δήλωση του εναγομένου - αντενάγοντος), γιατί αντικείμενο δεν είχε τη συντήρηση αλλά μόνο τη ζωγραφική συμπλήρωση των οροφωγραφιών του ακινήτου. Παράλληλα, ο ενάγων ανέθεσε την εκτέλεση του έργου της αποκατάστασης στην Ε. Π., συντηρήτρια αρχαιοτήτων και έργων τέχνης, η οποία, με συνεργείο που αποτελούταν από συντηρητές, εγγεγραμμένους στα μητρώα συντηρητών αρχαιοτήτων και έργων τέχνης, ολοκλήρωσε τις εργασίες συντήρησης και αποκατάστασης των οροφωγραφιών του ένδικου ακινήτου (βλ. τα από 28.03.2008, 22.04.2008 και 08.07.2008 έγγραφα της Ε. Π. προς την Υπηρεσία Νεωτέρων Μνημείων και Τεχνικών Έργων Δυτικής Ελλάδος). Αποδεικνύεται περαιτέρω από τα ίδια αποδεικτικά μέσα ότι ο εναγόμενος επιλέχθηκε από τον ενάγοντα, προκειμένου να εκτελέσει στην ουσία, το έργο που κλήθηκε να εκτελέσει και να ολοκληρώσει, μετέπειτα κατά τα ανωτέρω, η συντηρήτρια αρχαιοτήτων και έργων τέχνης Ε. Π., ανεξάρτητα από τον τρόπο που αυτό διατυπώθηκε στο ιδιωτικό συμφωνητικό και δη ως "ζωγραφική αποκατάσταση - συμπλήρωση των οροφωγραφιών". Με βάση, όμως, την ισχύουσα νομοθεσία (άρθρα 9 παρ. 6 στοιχ. α, β και γ ν. 2557/1997, άρθρα 1, 2, 43, 73 παρ. 10 ν. 3028/2002), ο εναγόμενος, που, όπως αποδεικνύεται δεν ήταν εγγεγραμμένος στο μητρώο συντηρητών αρχαιοτήτων και έργων τέχνης, δεν ήταν σε θέση να εκτελέσει το συμφωνηθέν έργο στο ένδικο ακίνητο, το οποίο είχε υπό προγενέστερο νομοθετικό καθεστώς χαρακτηριστεί ως έργο τέχνης, με συνέπεια, κατά την έναρξη της ισχύος του ν. 3028/2002, ως ήδη προστατευόμενο πολιτιστικό αγαθό, κατά την ορολογία του ισχύοντος νόμου 3028/2002, να υπάγεται στις προστατευτικές διατάξεις του ισχύοντος δικαίου (άρθρο 73 παρ. 10 ν. 3028/2002), που απαιτούν οι εργασίες συντήρησης σε μνημεία να τελούνται από πρόσωπα εγγεγραμμένα στο μητρώο συντηρητών αρχαιοτήτων και έργων τέχνης. Επίσης, δεν αποδεικνύεται από τα στοιχεία της κρινόμενης διαφοράς ότι ο εναγόμενος επιλέχθηκε για να διαδραματίσει δευτερεύοντα επικουρικό - βοηθητικό, σε σχέση με τους συντηρητές αρχαιοτήτων και έργων τέχνης, ρόλο συνιστάμενο αποκλειστικά στην ζωγραφική συμπλήρωση των οροφωγραφιών, μετά την αποκατάσταση και ανάδειξή τους από τους συντηρητές, όπως διατείνεται ο ίδιος ούτε άλλωστε θα μπορούσε αφού δεν είχε δικαίωμα επέμβασης στο χώρο, μη όντας συντηρητής κατά τις προδιαλαμβανόμενες διατάξεις. Το ανωτέρω συμπέρασμα επίσης συνάγεται από το ύψος της συμφωνηθείσας αμοιβής του εναγομένου 30.000,00 €, που κρίνεται υπερβολικό για την περίπτωση που ο ενάγων - εργοδότης, απέβλεπε μόνο στην τέλεση του έργου συμπληρωματικού προς τη συντήρηση και την αποκατάσταση των οροφωγραφιών, εργασίες που θα αναλάμβανε άλλο συνεργείο. Εξάλλου, όπως αποδεικνύεται και από την κατάθεση του μάρτυρα των εναγόντων - αντεναγομένων, που είναι συντηρητής αρχαιοτήτων και έργων τέχνης, η εργασία αποκατάστασης και συντήρησης έργων τέχνης, στην οποία αρμόδιος είναι κατά νόμο (άρθρο 43 ν. 3028/2002) ο εγγεγραμμένος στα προαναφερόμενα μητρώα συντηρητών, συμπεριλαμβάνει την εργασία του ζωγράφου. Με βάση τα ανωτέρω, συνεπώς, αποδεικνύεται ότι κατά την κατάρτιση της ένδικης σύμβασης ο εναγόμενος - αντενάγων βρισκόταν σε αρχική, υποκειμενική, αδυναμία παροχής. Ο τελευταίος γνώριζε την αδυναμία του αυτή, διότι όντας ζωγράφος πολλών ετών είχε και σαφή αντίληψη των ορίων επέμβασης της τέχνης του, έχοντας ιδιαίτερη ενασχόληση με την αιογραφία, πράγμα το οποίο απέκρυψε κατά τη σύναψη του ιδιωτικού συμφωνητικού και

υπεσχέθη ζωγραφική αποκατάσταση σύμφωνα με τις προδιαγραφές του Υπουργείου Πολιτισμού και της Αρχαιολογικής Υπηρεσίας νεωτέρων μνημείων. Είναι άλλωστε κοινό τοις πάσι ότι δεν δύναται ο οιοσδήποτε να επεμβαίνει σε χαρακτηρισμένα ως μνημεία ή έργα τέχνης αντικείμενα. Εν τούτοις αντελήφθη ότι οι εργοδότες δεν ήσαν γνώστες της ιδιαίτερης ειδικότητας στην οποία και μόνο επιτρεπόταν να επέμβη και προχώρησε στην κατάρτιση της σύμβασης αποσπώντας την προκαταβολή των 15.000 ευρώ.

Συνεπώς, ευθύνεται σε αποζημίωση με τις διατάξεις περί αδικοπραξιών, συνιστώμενης στην επιστροφή του ως άνω ποσού, με το νόμιμο τόκο από της επιδόσεως της αγωγής...Επίσης, δεν προέκυψε άμεσος δόλος του εναγομένου, που να συνίσταται στην ηθελημένη ενέργεια πρόκλησης βλάβης της εναγομένης εταιρείας στη φήμη της στην εμπιστοσύνη των πιστωτών του κοινού και γενικά στις επιχειρήσεις της και επομένως πρέπει να απορριφθεί ως ουσιαστικά αβάσιμη η αξίωση της περί χρηματικής ικανοποίησης από πρόκληση ηθικής βλάβης...". Με βάση τις παραδοχές του αυτές, το Εφετείο δεχόμενο εν μέρει την αγωγή, επιδίκασε στους αναιρεσίβλητους το ποσό των 15.000 ευρώ ως αποζημίωση λόγω αδικοπραξίας, ενώ απέρριψε, ως ουσιαστικά αβάσιμη, την αγωγική αξίωση για επιδίκαση σ' αυτούς χρηματικής ικανοποίησης λόγω ηθικής βλάβης από την ίδια αδικοπραξία.

IV. Ο αναιρεσείων με τον πρώτο λόγο της υπό κρίση αναίρεσης, από τον αριθ. 19 του άρθρου 559 ΚΠολΔ, προσάπτει στο Εφετείο την εκ πλαγίου παραβίαση των ως άνω διατάξεων επικαλούμενος ότι με την παραπάνω κρίση του στέρησε την απόφασή του νόμιμης βάσης, εξαιτίας των αντιφατικών αιτιολογιών, ως προς τη συνδρομή των νομίμων όρων και προϋποθέσεων των ως άνω ουσιαστικού δικαίου διατάξεων, τις οποίες εφάρμοσε, που καθιστούν αδύνατο, εν προκειμένω, τον αναιρετικό έλεγχο. Ειδικότερα δε μέμφεται την προσβαλλομένη απόφαση για αντιφατικές αιτιολογίες, ως προς τον δόλο του εναγομένου, διότι, ενώ αρχικά δέχεται ότι ο τελευταίος γνωρίζοντας την έλλειψη στο πρόσωπό του της ιδιότητας του εγγεγραμμένου στα μητρώα συντηρητών έργων τέχνης και εκμεταλλευόμενος την άγνοια των εναγόντων, περί του γεγονότος τούτου, τους το απέκρυψε και, έτσι, τους απέσπασε το ποσό των 15.000 ευρώ, ως προκαταβολή για την εκτέλεση έργου, που εν γνώσει του αντικειμενικά αδυνατούσε να εκτελέσει και αφού δέχθηκε κατά το κεφάλαιο αυτό την αγωγή τους επιδίκασε το παραπάνω ποσό, στη συνέχεια και, προκειμένου να κρίνει την βασιμότητα του κεφαλαίου της αγωγής περί αποζημιώσεώς τους για χρηματική ικανοποίηση της ηθικής τους βλάβης, συνεπεία της ίδιας αδικοπρακτικής συμπεριφοράς των εναγομένων, δέχθηκε, αντιφατικά προς την πιο πάνω κρίση της, ότι δεν προέκυψε άμεσος δόλος του εναγομένου, που να συνίσταται στην ηθελημένη πρόκληση βλάβης της εναγομένης εταιρείας στην φήμη της και απέρριψε τη σχετική αξίωση των εναγόντων ως ουσιαστικά αβάσιμη.

Ο αναιρετικός αυτός λόγος είναι βάσιμος και πρέπει να γίνει δεκτός διότι, το Εφετείο, με τις παραπάνω παραδοχές του, ενώ: α) Αφενός, διατυπώνοντας ευθεία κρίση για την ύπαρξη αμέσου δόλου (σημειωτέον ότι υπό την έννοια του νόμου αρκεί, όπως προαναφέρθηκε στη σχετική νομική σκέψη ακόμη και ενδεχόμενος) του ήδη αναιρεσειόντος, εναγομένου, δέχθηκε την ένδικη αγωγή ως ερειδομένη στις περί αδικοπραξίας διατάξεις, συνισταμένης στην ηθελημένη, εκ μέρους του, απόκρυψη από τους ενάγοντες, ήδη αναιρεσίβλητους, εκμεταλλευόμενος και την άγνοια αυτών, της έλλειψης στο πρόσωπό του της ιδιότητας του

εγγεγραμμένου στα μητρώα συντηρητών έργων τέχνης, απαραίτητης από το νόμο προϋπόθεσης για την ανάληψη και εκτέλεση απ' αυτόν του ενδίκου έργου, με σκοπό να τους αποσπάσει (και τους απέσπασε), ως προκαταβολή γι' αυτό το έργο, που, εν γνώσει του, αδυνατούσε να εκτελέσει, το ποσό των 15.000 ευρώ, το οποίο τους επιδίκασε ως αποζημίωση. β) Αφετέρου, όμως και προκειμένου να κρίνει την βασιμότητα του κεφαλαίου της αποζημιώσεώς τους για χρηματική ικανοποίηση της ηθικής τους βλάβης, συνεπεία της ως άνω αδικοπρακτικής συμπεριφοράς του εναγομένου, δέχθηκε, αντιφατικά προς τις προηγούμενες παραδοχές του, ότι δεν προέκυψε άμεσος δόλος του εναγομένου, που να συνίσταται στην ηθελημένη πρόκληση βλάβης της εναγομένης εταιρείας στη φήμη της και απέρριψε τη σχετική αξίωση των εναγόντων ως ουσιαστικά αβάσιμη. Εκ τούτων, όμως, δεν καθίσταται εφικτός ο αναιρετικός έλεγχος, περί της ορθής ή μη εφαρμογής των παραπάνω ουσιαστικού δικαίου διατάξεων, τις οποίες εκ πλαγίου παραβίασε, αφού, εξ αιτίας της αντιφατικότητας των αιτιολογιών αυτών της προσβαλλομένης απόφασής του, δεν προκύπτει, από αυτή, ποιά πραγματικά περιστατικά δέχθηκε, ώστε σε συνδυασμό με το διατακτικό της να κριθεί, περαιτέρω, αν στη συγκεκριμένη περίπτωση συνέτρεχαν τα στοιχεία για την εφαρμογή των ως άνω διατάξεων που εφάρμοσε. Η αναιρετική εμβέλεια του λόγου αυτού στο σύνολο της προσβαλλόμενης απόφασης, καθιστά αλυσιτελή την εξέταση των λοιπών διατυπωμένων με την ένδικη αίτηση δευτέρου, τρίτου και τετάρτου λόγων αναιρέσεως από τον αριθμό 1 του άρθρου 559 του ΚΠολΔ.

Υ. Συνακόλουθα τούτων, πρέπει, κατά παραδοχή του ανωτέρω λόγου αναιρέσεως, να αναιρεθεί η πληττόμενη απόφαση του Μονομελούς Εφετείου Πατρών και να παραπεμφθεί η υπόθεση προς περαιτέρω εκδίκαση ενώπιον του αυτού Εφετείου, συντιθέμενου από άλλον δικαστή, εκτός εκείνου που εξέδωσε την αναιρούμενη απόφαση (άρθρο 580 παρ. 3 ΚΠολΔ). Επίσης, πρέπει να καταδικαστούν οι αναιρεσίβλητοι στα δικαστικά έξοδα του αναιρεσειόντος, ο οποίος κατέθεσε προτάσεις, κατά παραδοχή σχετικού αιτήματός του σύμφωνα με τ' αναφερόμενα στο διατακτικό (άρθρα 106, 176, 183 ΚΠολΔ). Τέλος, πρέπει να διαταχθεί η επιστροφή του κατατεθέντος παραβόλου, για την άσκηση της ένδικης αιτήσεως αναιρέσεως, στον καταθέσαντα τούτο, (άρθρο 495 παρ. 4 ΚΠολΔ).

ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΛΟΓΟΥΣ ΑΥΤΟΥΣ

Αναιρεί την 56/2014 απόφαση του Μονομελούς Εφετείου Πατρών.

Παραπέμπει την υπόθεση, προς περαιτέρω εκδίκαση, στο ίδιο Εφετείο, το οποίο θα συγκροτηθεί από δικαστή άλλον, εκτός εκείνου που δίκασε.

Επιβάλλει σε βάρος των αναιρεσίβλητων τα δικαστικά έξοδα του αναιρεσειόντος, τα οποία ορίζει στο ποσό των δύο χιλιάδων επτακοσίων (2.700) ευρώ.

Διατάσσει την επιστροφή του παραβόλου στον καταθέσαντα τούτο.

ΚΡΙΘΗΚΕ, αποφασίσθηκε στην Αθήνα, στις 5 Δεκεμβρίου 2017.

ΔΗΜΟΣΙΕΥΘΗΚΕ σε δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριό του, στην Αθήνα, στις 30 Ιανουαρίου 2018.

Ο ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΣ Ο ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ